

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO. 7 (3511) ●

● ЧАЦВЕР, 16 ЛЮТАГА, 2017

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Светлая памяць у сэрцах
У Тальяці з удзелам беларускай суполкі “Нёман” прайшло мерапрыемства, прысвечанае Дню вываду савецкіх войскаў з Афганістана **Стар. 2**

Ад Віцебска — да Мікалаева
Актывістка беларускай суполкі “Голас Радзімы” Іна Максіменка адзначыла 80-гадовы юбілей **Стар. 3**

Ручніком злучаем душы
Стар. 4

ПАДЗЕЯ

Сваім ганарымся, чужое вітаем

Нататкі з XXIV Мінскай міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу

Традыцыі Скарынаўскага асветніцтва маюць працяг

Іван Ждановіч

Святочны настрой, высокія госці, мора кніг, музыка, розныя галасы з усіх бакоў... З чаго пачаць? Можна, з 1517 года?.. Вельмі лагічна і сімвалічна, што на сёлетняй выставе ўпершыню дэманстравалася друкарскі станок, зроблены на ўзор таго, што працаваў у пражскай друкарні ў Францыска Скарыны. На хвіліну адчуць сябе першадрукарамі ў год, калі Беларусь і свет адзначаюць 500-я ўгодкі беларускага і ўсходнеславянскага кнігадрукавання, змаглі спачатку першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Максім Рыжанкоў ды іншыя ганаровыя госці, а потым і ўсе ахвочыя. Кладзеш аркушык паперы, валакам наносіш фарбу на літары набору, прыкрываеш форму, паварочваеш за доўгі, мо з метр, драўляны ры-

чаг дубовы вінт, каб заціснуць прэс... Атрымліваем — адбітак-дакладную копію першай старонкі Скарынаўскай Бібліі плюс мора станючых эмоцый. Дарэчы, і сама Біблія, дзякуючы станку ўпершыню ў поўным друкаваным (не факсімільным!) аб'ёме адноўлена, была прадстаўлена.

Аднавіць друкарскі станок — гэта спраўджаная пару гадоў таму даўня мара вядомага калекцыянера, даследчыка даўніны Уладзіміра Ліхадзедава. Ён, як і Скарына, родам з Полацка. У праект перавыдання Бібліі па тэхналогіі XVI стагоддзя ўкладзены вялікія грошы. Да справы, як аказалася, далучаны ягоная жонка Ніна, дачка Аніта. І сын Дзмітрый працаваў на выставе пры станку разам з бацькам, і “майстар на ўсе рукі” Генадзь Катлінскі: гэта ён амаль паўгода майстравалі з дубовых брусоў і дошак станок...

ІВАН ЖДАНОВІЧ

Уладзімір Ліхадзедаў з сынам ля друкарскага станка

Зрэшты, пра тонкасці справы мы раскажам іншым разам, а пакуль паслухаем Уладзіміра. На пытанне адной журналісткі “А дзеля чаго?” ён адказаў: “Па-першае, мне самому вельмі цікава. Па-другое, цяпер вось вельмі прыемна бачыць, што — атрамалася! Што такім чынам людзі далучаюцца да гісторыі. Многія прыходзяць, ды і не ведаюць, што гэта

ім цікава — а кранае, нешта ў душы варушыцца...” Уладзімір Ліхадзедаў выказаў удзячнасць Міністэрству інфармацыі, аб’яднанню “Белкніга”: ад іх ён бясплатна атрымаў плячоўку на выставе, змог часткова паказаць свой праект. А больш шырока зрабіць гэта плануе ў Полацку, які на пачатку верасня стане сталіцай Дня беларускага пісьменства. → **Стар. 3**

ВЕСТКІ

Месца і дата — вядомыя

Сёмы з’езд беларусаў свету пройдзе сёлета 15—16 ліпеня ў Мінску

На другім пасяджэнні Кансультацыйнага савета па справах беларусаў замежжа Міністр замежных спраў Уладзімір Макей адзначае, што ў 2017-м пройдзе VII з’езд беларусаў свету. Арганізатарам яго, па традыцыі, выступіць Міжнароднае грамадскае аб’яднанне “Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”. “Падрыхтоўка і правядзенне гэтага мерапрыемства стане адным з галоўных кірункаў работы ў сферы ўзаемадзейнення з суайчыннікамі. На з’ездзе павінны быць прыняты сапраўды важныя рашэнні, якія дазваляць актывізаваць дзейнасць беларусаў замежжа”, — казаў кіраўнік знешнепалітычнага ведамства.

Нядаўна ж адбылася сустрэча Уладзіміра Макея з прадстаўнікамі кіраўніцтва ЗБС “Бацькаўшчына” Алены Макоўскай і Нінай Шыдлоўскай. У прэс-службе МЗС паведамілі, што бакі вялі зацікаўленую размову на тэмы супрацоўніцтва з беларусамі замежжа ў розных сферах, абмеркаваны і пытанні правядзення VII з’езду беларусаў свету.

Была вызначана і тэма будучага з’езду: “Беларуская нацыя, беларуская дзяржаўнасць, беларускае замежжа — выклікі сучаснасці ды стратэгія развіцця”. А для высвятлення найбольш важных пытанняў, якія хваляюць супляменнікаў, цяпер праводзіцца апытанне. Анкеты дасылаюцца ў беларускія суполкі за мяжой. Існуе і электронная форма апытання — на сайце ЗБС “Бацькаўшчына”.

Нагадаем, што з’езды беларусаў свету ладзяцца раз на чатыры гады, першы прайшоў у 1993 годзе.

ПЕРСПЕКТЫВЫ

Тое, што здзіўляе і жыць дапамагае

Іна Ганчаровіч

Пра новае і незвычайнае, што будзе зроблена сёлета навукі і для навукі, — раскажаў журналістам на прэс-канферэнцыі ў Мінску старшыня Дзяржкамітэта па навукі і тэхналогіях Аляксандр Шумілін

2017-ы ў Беларусі — Год навукі. Пачнем з лічбаў, каб паказаць “расстаноўку сіл” у гэтай сферы. Сёння ў краіне навукова-тэхнічнымі распрацоўкамі займаецца 440 арганізацый, з іх 300 — прыват-

нага камерцыйнага характару. Падлічана: за апошнія 10 гадоў імі асвоена і ўкаранёна 17 тысяч навінак, большасць з якіх маюць рэальную матэрыяльную аснову. Па выніках 2016-га толькі экспарт камп’ютэрных паслуг з Беларусі ў замежжа склаў 14% ад усяго айчыннага экспарту. Па іх аб’ёме ў разліку на чалавека мы пераўзыходзім Індыю і блізка да ЗША. Прыклад больш наглядны — беларускі 450-тонны самазвал БелАЗ. На выставе ў 2013-м, дарэчы, бачыла замежных турыстаў, што падышлі да гэтага волата. Ім цяжка было сабе

ўявіць: наша краіна змагла ў нечым перагнаць двух сусветна вядомых гігантаў машынабудавання: амерыканскі Caterpillar ды нямецкі Liebherr. А беларусам прыемна: можам здзівіць свет! І я адчувала гонар за нашых навукоўцаў, канструктаў, краіну ў цэлым.

Ці змогуць яшчэ нечым здзівіць нас навукоўцы? Як раскажаў журналістам Аляксандр Шумілін, найперспектыўныя кірункі працы — гэта распрацоўкі ў галіне высокіх тэхналогій, машынабудавання, медыцыны і касмічнага прыборабудавання.

Высокія тэхналогіі

У Беларусі за мінулыя дзесяць гадоў высокія тэхналогіі сталі адным з прыярытэтных напрамкаў у эканоміцы. Вобласць ужывання іх шырокая. Гэта праграмнае забеспячэнне, самыя сучасныя датчыкі, сэнсары, сістэмы назірання, гэта — унікальныя распрацоўкі ў мікраэлектроніцы, біялогіі, фізіцы. Дарэчы, сёлета ў чэрвені ў амерыканскім Маямі ўпершыню пройдзе выстава беларускіх высокіх тэхналогій. Там нашы навукоўцы, распрацоўшчыкі змогуць прэзентаваць свае дасягненні.

Аляксандр Шумілін

Чым канкрэтна збіраюцца здзіўляць — пакуль сакрэт. Аляксандр Шумілін запэўніў: пахваліцца будзе чым. → **Стар. 2**

ТРАДЫЦЫ

Светлая памяць у сэрцах

У Тальяці з удзелам беларускай суполкі “Нёман” прайшло мерапрыемства, прысвечанае Дню вываду савецкіх войскаў з Афганістана

Дзень 15 лютага — вялікае свята. Мы памятаем, з якой палёгкай уздыхнулі ўсе ў 1989-м, калі з Афганістана выйшлі апошнія калонны савецкіх войскаў. Памятаць пра мінулае — значыць думаць пра будучыню. Пра тое, каб ніколі не гінулі ў ваенных канфліктах дзе б там ні было маладыя воіны, каб не прыходзіла нязбытнае чорнае гора ў хаты і сэрцы іх бацькоў, іх братоў і сясцёр, каханых. “Памяць сэрца” — пад такою назвай 9 лютага мы ладзілі мерапрыемства ў 46-й школе гарадской акругі Тальяці, з якой у нас даўняе сяброўства і супраца. Яшчэ ў 2010-м на базе школы пачаў дзейнасць факультатывны клас беларускай культуры, мы разам і ў іншых культурна-асветніцкіх, патрыятычных праектах. Перад канцэртнай праграмай сябры і госці знаёміліся з выставай, якую падрыхтавала бібліятэка “Істоки”. Загадчыца бібліятэкі Вольга Горшэнева падбрала цікавыя матэрыялы пра Афганскую вайну. Дарэчы, у гэтай бібліятэцы ёсць і куток, прысвечаны беларускай літаратуры.

Гасцей і школьнікаў віталі ў зале дырэктарка школы Ларыса Чубенка, яе намесніца Алена Янбарысава. Потым далі слова нам, беларусам. Пагранічнікі Добраахвотнага таварыства “Застава-63”, а таксама ўдзельнікі баявых дзеянняў

У тальяцінскай беларускай суполкі “Нёман” цяпер з’явіліся новыя сябры

у Афганістане прадставілі дакументальны фільм пра падзеі тых часоў. Ганаровым гасцем на мерапрыемстве быў Уладзімір Патака, дырэктар Рускага культурнага цэнтра, які павіншаваў усіх са святам, з нагоды Днём абаронцы Айчыны.

І вось пачаўся канцэрт. У праграму яго ўвайшлі новыя беларускія і рускія песні, якія гучалі ў выкананні нашых артыстаў з гуртоў белару-

скай песні “Купалінка” і дзіцячага “Зорачкі”. Каларытныя сцэнічныя строі, прыгожыя маладыя твары, вясёлыя, лірычныя і патрыятычныя песні... Гледачы не шкадавалі апладысментаў.

У канцэрце паўдзельнічалі нашы пастаянныя партнёры з Тэатра танца “Кредо” (малодшае яго крыло) і вучні школы. А напрыканцы сустрачы дырэктарка школы ўручыла

Падзячныя лісты арганізатарам і ўдзельнікам. Потым і пасля канцэрта прадаўжаліся цікавыя размовы. У прыватнасці, кіраўніцтва школы мае намер прадоўжыць сяброўства з актывістамі суполкі “Застава-63”.

Людміла Дзёміна, старшыня праўлення Беларускай нацыянальна-культурнай аўтаноміі “Нёман”, мастацкі кіраўнік ансамбля беларускай песні “Купалінка”

ВЕСТКІ

Сустрэча ў Цімкавічах

Алесь Мурочак

Кніга пра Кузьму Чорнага, што выйшла ў серыі “Жыццё знакамітых людзей”, прэзентавалася на радзіме класіка беларускай літаратуры

Ці ведаеце вы, што Літаратурны музей Кузьмы Чорнага ёсць у вёсцы Цімкавічы Капыльскага раёна Мінскай вобласці? Адтуль родам знакаміты раманіст. Цяпер музей — гэта філіял Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры. Сумесна яны і ладзілі прэзентацыю кнігі “Кузьма Чорны. Чалавек — гэта цэлы свет”. Як вядома, у самых ранніх творах пісьменнік звяртаецца да маладога пакалення, да дзяцей-беларусаў, падказвае ім: трэба вывучаць родную мову, шанавать Бацькаўшчыну. Вось і літаратары, музейшчыкі паехалі — да маладых, у Цімкавіцкую сярэднюю школу.

Як раскажала супрацоўніца Музея літаратуры Вольга Гулева, у творчым дэсанце была і ўкладальніца кнігі Галіна Шаблінская, вядомая радыёжурналістка. Яна раскажала, як ішла праца над кнігай. Пісьменнікі Віктар Шніп, пісьменнік Кастусь Цвірка, паэтка і навукоўца Рына Багдановіч раскажалі, як яны далучаны да творчасці класіка. На радзіму дзедка прыехаў і ўнук пісьменніка, Мікола Раманоўскі. А спяваў на імпрэзе вядомы бард Алесь Камоцкі.

ПЕРСПЕКТЫВЫ

Тое, што здзіўляе і жыць дапамагае

Касмічны апарат БКА-1 на арбіце

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Транспарт

Сёлета ўжо нашы навукоўцы, інжынеры створаць прататып першага беларускага электрамабіля. А электробусы з бартавымі электрамодулямі замест рухавікоў унутранага згарання ўжо робяць на “Белкамунмашы”. “Вельмі важна, што 60% вузлоў і дэталей у электробуса — чыста беларускія распрацоўкі”, — падкрэсліў Аляксандр Шумілін.

Да лета на вуліцах Мінска электробусаў будзе ўжо шмат. У планах і з’яўленне ў 2017-м на вуліцах нашых гарадоў і першых электратаксі: на аснове базавай мадэлі аўтамабіля вытворчасці “БелДжы”.

Касмічныя даследаванні

Беларускія навукоўцы пачынаюць выраб яшчэ аднаго беларускага спадарожніка, больш даска-

налага за папярэдні. “Там будуць выкарыстоўвацца новыя матэрыялы, больш дасканалая электроніка”, — удакладніў Аляксандр Шумілін. А тэрмін службы спадарожніка дыстанцыйнага заданання Зямлі БКА-1 пасля “тэагляду” па рашэнні групы расійскіх і беларускіх вучоных працягнулі на два гады. Нагадаем: інфармацыя, што атрымліваецца з яго, пасляхова выкарыстоўваецца сёння 11 міністэрствамі Беларусі.

Медыцына

Біёлагі плануюць сёлета зрабіць рывок у галіне лячэння анкалагічных хворых. У беларускіх навукоўцаў ёсць шэраг распрацовак па сінтэзаванні новых малекул, заменнікаў крыві, ёсць новыя тэхналогіі лячэння. Хімікі засяродзяцца на распрацоўцы прэпаратаў, якія змаглі б пацягнуць дарагія імпартаваныя. Дарэчы, прэпарат “Фата-

лон”, распрацаваны ў нас, прызнаны адным з лепшых пры лячэнні пэўных відаў анказахворванняў. Са слоў Аляксандра Шуміліна, у бліжэйшы час ён будзе пастаўляцца ў Карэю, ЗША, некаторыя краіны Еўропы.

Працягнецца праца з новым метадам імунатэрапіі рака: гэта спроба “навучыць” імунітэт чалавека змагацца з ракавымі клеткамі. Якім чынам? Магчыма, шляхам стварэння вакцыны супраць рака. І сёлета ж у Беларусі пачнуцца клінічныя выпрабаванні новай тэхналогіі па дастаўцы ствалавых клетак у галаўны і спінны мозг, праз нервовыя хады. Гэта важны напрамак лячэння хворых, якія перанеслі інсульты і рознага роду траўмы.

Гэта толькі невялікі пералік найбольш важных распрацовак, запланаваных на 2017 год. А іх, безумоўна, значна больш. І калі нават не здзівіцца нехта ад такога, то мы ж ведаем: перспектывы на будучыню закладаюцца добрыя.

Мы маем намер на працягу года рыхтаваць артыкулы пра нашых навукоўцаў, канструктараў, інжынераў, вынаходнікаў, распяваць пра “ход падзей” у пlynні Году навукі. А ўсім, хто звязаны з навукай, жадаем: больш адкрытасці, больш інвестыцый, больш творчых азэрэнняў і радасці ад спасціжэння таямніц быцця. А яшчэ — эфекту, выніку, аддачы: для краіны ды кожнага з нас.

СПАДЧЫНА

Ява і казкі з Якубам Коласам

Іван Іванаў

Творчая спадчына Песняра каштоўная тым, што і сёння натхняе навукоўцаў — на пошукі ісціны. А сотні юных чытачоў — на літаратурныя эксперыменты.

Цікавыя культурна-асветніцкія, адукацыйныя праекты, якія рэалізуе Дзяржаўны літаратурна-мемарыяльны музей Якуба Коласа, выходзяць далёка за межы ўтульнага Коласаўскага дома, што месціцца ў Мінску, непадалёк ад велічнага будынку Нацыянальнай акадэміі навук. Летась, напрыклад, сусветны розгалас мела ўжо традыцыйнае, XXXI літаратурна-музычнае свята “Каласавіны”. Яно пачыналася 27 кастрычніка з “Казак жыцця”, дзіцячага ранішніка. У дзяцей была магчымасць апынуцца сярод герояў сусветна-вядомых казак, прыдумаць свайго казанскага персанажа і стаць героем казкі. Вось такія цікавыя інтэрактыў.

А 3 лістапада прайшла XXX міжнародная навуковая канферэнцыя “Каласавіны”: да 110-х угодкаў творчай дзейнасці Якуба Коласа. Нагадаем: з 1985-га штогод у дзень нараджэння Песняра Коласаўскі дом збірае навукоўцаў-каласазнаўцаў з Беларусі ды іншых краін. На гэты раз у Мінск прыязджалі госці з Польшчы, Літвы, Расіі ды Украіны. Дарэчы, да юбілейнай канферэнцыі ладзілася выстава з музейных фондаў. У той жа дзень ускладаліся кветкі да помніка Якубу Коласу на плошчы яго імя. А пасля канферэнцыі была канцэртная праграма з удзелам салістаў Вялікага тэатра ды акцёра і рэжысёра Алега Вінярскага: гучалі знакамітыя творы Якуба Коласа.

Як заўсёды, незабыўным быў выезд 4 лістапада на радзіму Песняра. Да 110-годдзя пачатку яго творчай дзейнасці зроблена выстава ў Стаўцоўскай дзіцячай бібліятэцы імя Якуба Коласа. Дарэчы, новы статус ды імя знакамітага земляка бібліятэка атрымала летась: да 65-годдзя з дня заснавання. А на мемарыяльнай сядзібе “Альбуць” адкрыта новая экспазіцыя “Прырода ў творчасці Якуба Коласа”. Госці ў мясцінах Песняра наведалі й іншыя мемарыяльныя сядзібы, прайшоў канцэрт з удзелам творчых калектываў Стаўпеччыны, былі ўскладзены кветкі да помніка Якубу Коласу ў вёсцы Мікалаеўшчына, а таксама высаджаны дрэвы ў гонар славетных дзячоў Бацькаўшчыны ў скверы “Дрэва жыцця” на сядзібе “Смольня”.

Яшчэ навіна з Коласаўскага дома: там 24 студзеня ўрачыста падводзілі вынікі конкурсу творчых работ “І складаюцца самыя дзівосныя казкі...”. Конкурс праходзіў летась, на адрас музея паступілі каля 400 работ з розных рэгіёнаў Беларусі, якія ў мастацкай форме адлюстоўваюць уяўленні сучасных дзяцей, моладзі пра герояў твораў Якуба Коласа. Гэта былі малюнкi, паштоўкі, пано, вышыванкі, вырабы з керамікі, салёнага цеста, лялькі, выцінанкі. Дасланы і казкі, эсэ, замалёўкі, літаратурная крытыка, сачыненні. У журы былі запрошаны вядомыя пісьменнікі, мастакі, дзячы культуры. На ўрачыстасці хораша ўшанавалі пераможцаў, уручалі тым, хто ўслед за Якубам Коласам імкнецца раскрыць свае таленты, дыпломы і памятныя падарункі.

ТАЛЕНТЫ З ДЫЯСПАРЫ

Ад Віцебска — да Мікалаева

Актывістка беларускай суполкі “Голас Радзімы” Іна Максіменка адзначыла 80-гадовы юбілей

Мікалай Бойка

У сапраўднай жанчыны, Кажуць, тры ўзросты: маладосць, другая маладосць і вечная маладосць. Так можна сказаць і пра Іну Аляксандраўну. Эфектная, прамяністая жанчына і таленавітая журналістка нарадзілася 3 студзеня 1937 года ў Віцебску, які цяпер далёка вядомы як горад розных фестываляў. Іна Аляксандраўна з цэплывым успамінае Бацькаўшчыну: “У маім родным Віцебску, над рэчкай Віцьбай, якая падзяляе яго на лева- і правабярэжжа, ёсць святы для мяне, чудам ацалелы ў горадзе, спаленым фашыстамі, ветэрынарны інстытут. Там майму бацьку, старшакурсніку Аляксандру Качэўскаму, уладальніку нейкай імяннай стыпендыі, пайшлі насустрач і выдзелілі ў інтэрнаце асобны пакой для яго маладой сям’і. Там і распачыналася маё жыццё. Туды, пад шаты даваенных ліп і клёнаў (магчыма, ёсць сярод іх і дрэўца, пасаджанае бацькам), заўсёды іду як на спатканне з ім. А тата, мяркуючы па значку на лацкане пінжака, Варашылаўскі стралок, быццам чакае мяне ля галоўнага інстытуцкага корпуса...”

Даваеннае бацькава фота ва ўвесь рост, з дачушкаю на руках, як абярэг, як самае дарагое, што засталася ад яго, у маленькай мацінай сумачцы ацалела праз усе жахі беспрытульнага яе туляння па багністых партызанскіх лясах, спаленых вёсках.

Т. Дзяменнікава, І. Максіменка, В. Камісарук. Кіеў, 2013 г.

Бацька ў 41-м загінуў на фронце, маці знайшла Іну з сястрычкай ды іх малодшым брацікам у 44-м, вызваліўшыся з канцлагера... І было нялёгкае пасляваеннае жыццё, якое таксама гартавала характар дзяўчынкі. Пасля школы яна, закончыўшы Беларускі дзяржуніверсітэт, некалькі гадоў працавала ў газеце “Віцебскі рабочы”, потым пераехала ў Мікалаев. Шмат гадоў аддала абласной газеце “Южная правда”.

Калектыў журналістаў прыняў беларуску як сваю. Ёсць і здымкі з тых часоў. Людміла Касцюк у сваім тэксце расказвае пра фотакарэспандэнта Ілю Кальніцкага, і, разглядаючы старыя фота, піша: “...Вось зусім юная Іна Максіменка з медпрацаўнікамі Анатолеўскай сельскай бальніцы. 1966 год. Фота І. Кальніцкага. А Іна Максіменка ўспамінае, што да бальніцы дабіраліся з Кальніцкім... на трактары”. І на калектыўным здымку ў дзень 50-годдзя газеты ў першым

шэрагу бачым яе. У сваіх успамінах Алена Пятрэнка згадвае ў пляядзе журналістаў “ЮП” і беларуску: “Гэта вельмі таленавітыя журналісты, асобы са сваімі думкамі, перакананнямі, цудоўныя людзі. Вельмі прыемна, што многія з іх у страі. Працягвае пісаць у сваю родную газету Іна Максіменка”. Заслужаны журналіст Украіны Ніна Шэпель успамінае, што праца ў “Южной правде” “назаўжды звязала і паябравала мяне з Інай Максіменкай, “пахарем” аддзела прамысловасці, будаўніцтва, транспарту і сувязі, куды я ў свой час плаўна “ўлілася”. Працаваць даводзілася “на разрыў”. Усюды трэба было паспець, усё абхадзіць, напісаць — часцей за ўсё ноччу, бо матэрыялы з аб’ектаў заўсёды былі тэрміновымі. Мы з Інай Максіменкай практычна не бачылі сваіх дзяцей. Зрэшты, у тых гады ўсе журналісты працавалі пад грузам гэтай адказнасці...”

Рыхтаваць матэрыялы, грунту-

Іна Максіменка і яе калега Ніна Шэпель. Мікалаев, 1987 г.

ючыся на фактах — то быў закон для ўсіх журналістаў. Ім кіруецца Іна Аляксандраўна і сёння. Пра тое шмат хто казаў, віншуючы яе з юбілеем. Сама ж супляменніца згадвае, што ў школе марыла стаць урачом, ды не шкадуе, што так склаўся лёс. Іна Аляксандраўна любіла ў газеце пісаць найперш пра чалавека працы, яго майстэрства, унікала ў тонкасці справы. І сёння перачытваць тыя тэксты — цікава. У іх ёсць і спагада, і жаданне глыбей асэнсаваць розныя лёсы, і любоў да тых, пра каго расказваецца. Гэта — ад сэрца, і таму таленавіта. Дарэчы, і некаторыя героі яе публікацый, як і землякі-беларусы, павіншавалі Іну Аляксандраўну з юбілеем.

Калегі яе напісалі з такой нагоды тэкст, змясцілі ў газеце. Яны лічаць, што ў будаўніцтва надзейнага і моцнага іх агульнага дома пад назвай “Южная правда” зрабіла важкі ўнёсак і яна, Іна Аляксандраўна: “сваім умелым і разумным пяром, кампетэнтнасцю, адказнасцю за ўсё, што з’яўлялася на старонках газеты пад яе імем. Так, імя, добрыя пачуцці ды павага з боку калег, любоў і цягло родных людзей, шчырыя віншаванні ды пажаданні — пэўна, самыя лепшыя падарункі да юбілею. А Бог няхай дае Іне Аляксандраўне здароўе і даўгалецце!”

За актыўны ўдзел у захаванні, папулярызацыі духоўных каштоўнасцяў беларускага народа, асабісты ўклад у культурнае жыццё беларускай грамады Мікалаевшчыны член Нацыянальнага саюза журналістаў Украіны Іна Аляксандраўна Максіменка ўшанавана ганаровай граматай Амбулсады Беларусі ва Украіне. Разам з

граматай з Кіева перадалі ёй і кнігу Максіма Багдановіча “Я не самотны...”, выдадзенаю ў Мінску да 125-х угодкаў класіка. Грамату й падарунак уручыла юбілярцы Таццяна Дзяменнікава, кіраўніца Мікалаевскага абласнога нацыянальна-культурнага таварыства беларусаў “Голас Радзімы”. “Іна Аляксандраўна стаяла ля вытокаў нашай суполкі, актыўна ў ёй працуе, — раскавала Таццяна Анатолеўна. — Па яе прапанове мы стварылі свой вакальны гурт, і ўвогуле яна — цудоўны чалавек! Нядаўна старшыня Усеўкраінскага саюза беларусаў Пётр Лайшаў уручыў Іне Аляксандраўне Ганаровую грамату, якой яна вельмі ганарыцца”.

Павіншаваў суайчынніцу з юбілеем і Генеральны консул Беларусі ў Адэсе Уладзімір Чахлоў. Былі кветкі, віншаванні, шчырыя пажаданні ад сяброў з суполкі “Голас Радзімы”.

Граматай яе працу адзначыла і праўленне Савета нацыянальных таварыстваў Мікалаевскай вобласці (там Іна Аляксандраўна — член Савета старэйшын): за вялікі ўклад у развіццё беларускай культуры на Мікалаевшчыне, плённую дзейнасць па захаванні міру і згоды ў грамадстве і ў сувязі з юбілеем.

Ад рэдакцыі. Далучаемся да віншаванняў, Іна Аляксандраўна! Няхай святло, дабрыва і любоў, прыўнесеныя вамі ў свет, саграваюць вас на няпростым шляху па жыцці. Нашы чытачы прыхільна сустрэлі ваш цікавы, грунтоўны тэкст пра знакамітага беларуса, капітана легендарнага брыга “Меркурый” Аляксандра Казарскага, пра ўшанаванне яго памяці ў Мікалаеве. Спадзяемся на працяг супрацоўніцтва.

ПАДЗЕЯ

Сваім ганарымся, чужое вітаем

Заканчэнне. Пачатак на стар.1

Сэлетняя кніжная выстава, якая праходзіла ў Выставачным комплексе па праспекце Пераможцаў, 14, атрымалася маштабнай. Галоўнымі ж яе тэмамі былі 500-годдзе беларускага кнігадрукавання, 135-я ўгодкі Якуба Коласа і Янкі Купалы. Было што паглядзець-пагартач, і разумных людзей было дзе паслухаць. Сустрэў там пенсіянера, інжынера-энергетыка Георгія Паўлава, які спецыяльна прыехаў з Брэста. Лічыць: ведамі трэба дзяліцца, а выстава якраз і збірае такую аўдыторыю. Ён імкнецца глыбей спазнаць законы быцця, добра і ліха на Зямлі. Георгі Аляксеевіч упэўнены, што вірусных інфекцый, у тым ліку эпідэміяў можна пазбегнуць, калі “падвысіць” энергетычны ўзровень дабрывы, любові ў грамадстве. А пачынаць — з сябе. Падарыў мне сваю брашуру: 12 старонак, 33 тэзісы пра тое, як чалавецтву жыць далей, каб менш было

болю, хвароб, катастроф. Скажаце: дзівак? Між тым адно з імёнаў у Скарыны было: Георгій. Ён, пэўна, таксама многім падаваўся ў свой час дзіваком, і, друкуючы кнігі, хацеў падзяліцца з “людямі паспалітым” ведамі. Сёння цэнімі! І да 500-х угодкаў яго “пачатку” Нацыянальная бібліятэка прадставіла 20 тамоў факсімільнага выдання Францыска Скарыны. Змаглі! Можам ганарыцца! У Беларусі, дарэчы, зберагаецца толькі дзесяць з пайтэсячы вядомых экзэмпляраў надрукаваных асветнікам кніг.

Кожны народ — адметны і непаўторны ў свеце, кожны шукае шлях да ісціны, а кнігі ў тых пошуках — вялікія дарадцы. Больш за 30 краін прадставілі ў Мінску кніжныя, выдавецкія навінкі, прэзентавалі сваю культуру, мастацтва. Буйныя калектыўныя экспазіцыі разгарнулі Расія, Германія, Кітай, Іран, ЗША. Ганаровы госць выставы — Злучанае Каралеўства Вялікабрытанія і

Выдавец Ліліяна Аніхух гатова да супрацы з іранскімі сябрамі

Паўночная Ірландыя. Упершыню паўдзельнічала Грэцыя.

А вось Іран тут ужо не навічок. Шмат людзей падыходзіла да стэнда, любаваліся ўзорамі персідскага

мастацтва. І я набыў пару рэпрадукцый карцін Махмуда Фаршчыяна. Пабачыўшы такі інтарэс, намеснік старшыні “Дома дружбы іранцаў” Хамед Байрамзадэх падарыў і набор

паштовак з твораў майстра. Іранцаў у Беларусі каля дзвюх тысяч, яны ладзяць цікавыя культурныя праекты. Напрыклад, у мастацкай галерэі “Універсітэт культуры” нядаўна працавала выстава іранскага мастацтва: былі прадстаўлены арыгінальныя працы больш чым 40 аўтараў. А саветніка па культуры Пасольства Ірана Сейеда Абдолмаджыда Шафаі, які далучыўся да нашай гутаркі, я запомніў па цікавым выступленні на адным з круглых сталаў. Здымак іранцаў мне ўдалося зрабіць з дырэктаркай выдавецтва “Чатыры чвэрці” Ліліянай Аніхух: яна падышла да стэнда, каб абмеркаваць перспектывы супрацоўніцтва. Як вядома, кнігі, альбомы выдавецтва — высокая якасці. Будзем спадыяцца, што ў гэтых прыгожых людзей знойдзецца агульная мова. Дарэчы, дыпламат Расіі ў Персіі, знакаміты паэт Аляксандр Грыбаедаў — з беларускага роду Грыбоўскіх. Падрабязнасці шукаем у кнігах...

РАЗАМ

Ручніком злучаем душы

Вялікае льняное палатно, якое разам вышываюць майстрыхі з розных беларускіх суполак Латвіі, сустрэлі ў Даўгаўпілсе

У малой зале гарадскога Палаца культуры 3 лютага прайшла сустрэча “Беларускі ручнік. Сувязь часоў”. Падрыхтавала і правяло імпрэзу Беларускае культурна-асветніцкае таварыства “Уздым” — у плыні праекта Саюза беларусаў Латвіі “Беларускі ручнік — сімвал нацыянальнай культуры”.

Шмат прыгожых слоў пра беларускія ручнікі сказана, шмат песень, вершаў напісана. У нас на вечарыне гучалі такія радкі: “На іх ад розных бед замовы,/ Ва ўсе часы для нас яны —/ Як сімвал матчынай любові,/ Як знак людскога дабрыві...”. Як вядома, летась пачаўся вялікі супольны праект усіх беларускіх суполак Латвіі: мы разам вышываем 7-метровы Ручнік. Распрацаваны ягоны эскіз. На Ручніку будуць ушанаваныя назвы беларускіх суполак, якія з 90-х гадоў працуюць на тэрыторыі краіны. Вось такі падарунак Латвіі мы рыхтуем да яе 100-гадовага юбілею, а таксама да 15-годдзя Саюза беларусаў Латвіі. Ганаровымі гасцямі на вечарыне былі консулы Беларусі ў Даўгаўпілсе Антаніна Струнэўская і Дзмітры Канстанцінаў. Яны ж звярнуліся да ўдзельнікаў сустрэчы з вітальнымі словамі. Пра

Беларускі ручнік у Даўгаўпілсе ўшаноўвалі песнямі, танцамі, вершамі

ход праекта распавялі старшыня Саюза беларусаў Латвіі Валянціна Піскунова і старшыня беларускага таварыства “Прамень” з Рыгі, яна ж і кіраўніца праекта Алёна Лазарава.

Шмат стагоддзяў жывуць

коды і мы далучаемся ў жывую, не-смяротную глынь свайго Роду, свайго Народа. Так што ручнікі — гэта найкаштоўнейшы здабытак беларускай культуры і мастацтва. Яны ж маюць як розныя прызначэнні, так і назвы. “Выціральнік” — бо ім выціралі рукі, твар, і вісеў ён на бачным месцы ў доме. “Ручнік на смерць” — з ім праводзілі чалавека ў апошні шлях. А “Ручнік-падножнік” быў абярэжым, бо бласлаўляў на шчаснае жыццё маладых жаніха і нявесту.

Пра гісторыю ды адметнасці беларускага ручніка расказалі вядучыя свята: Іна Валюшка, Вольга Паўловіч, Валянціна Ліпінская, Тэрэза Паўлава, Вера Сухарава, Людміла Сінякова. Аповеды суправаджаліся паказам слайдаў, якія падрыхтавала Таццяна Дзвінцова. Мы запрасілі гледачоў ззірнуць у беларускую вясковую хату, на зімовыя Вячоркі — там і разгортваліся дзеі. Жанчыны вышывалі, вязалі, маталі ніткі, а

яшчэ — гутаркі вялі. Гледачы пачулі шмат цікавага з гісторыі ручнікоў: аб іх прызначэнні, пра асаблівасці каляровай гамы, пра сімвалы, якія вышывалі дзяўчаты і жанчыны. Між тым былі размовы й пра мужчын. Хтось выхваляўся сваім мужам, а хтосьці — лаяў з добрым гумарам...

Зазірнуў да нас гурт украінскай суполкі “Мрія”: друзі расказалі пра свае ручнікі. У культурных нашых шмат агульнага. На свяце быў і гурт “Балагуры” Рускай школы-ліцэя.

Дэбютаваў з прыпеўкамі на канцэрце выхаванец беларускай школы “Вясёлка”, якая працуе пры таварыстве “Уздым”, Павел Бучэль. Дапамагала, акампанавала яму мама — Алена Бучэль, выпускніца гэтай жа школы, а цяпер намесніца старшыні праўлення суполкі “Уздым”. Выдатны ў сына з матуляй дуэт! Запомнілася й выступленне маладой спявачкі Святланы Ліпінскай. Ды як заўсёды на вышні была спявачка Зінаіда Сіліна.

Гожа выступіў гурт “Спадчына” (кіраўніца Яніна Юзэфовіч): гучала песня “Бацькоўскі кут” — музыка Станіслава Клімава, словы Станіслава Валодзькі. Парадавалі

гурты “Купалінка” (кіраўнік Вячаслаў Пятроў) з салісткай Любоўю Кавалёвай, танцавальны “Лянок”. Дарэчы, аніводнае свята ці то канцэрт, якія ладзяць ЦБК ці “Уздым”, без іх удзелу не абыходзяцца. На гэты раз кранула ўсіх іх сумеснае выкананне песні ды танца “Ручнік” — музыка Альберта Белуса, словы Станіслава Валодзькі. А сам паэт прачытаў яшчэ два свае вершы: “Бабулін ручнік” і “Дываны цэці Гені”.

А ў Цэнтры беларускай культуры беражліва захоўваюцца ручнікі, якія сабралі сябры суполкі “Уздым”. Пад час свята ладзілася іх выстава. Цікава было разглядаць рэліквію сямі Галіны Сантоцкай: ручнік, якому больш за 100 гадоў. Вышывала яго бабуля Галіны Францаўны, Канстанцыя Раўдановіч перад сваім вяслеллем. Потым перадавала яго ў родзе ў спадчыну. На ручніку вышыты літары “К. Р”, захаваўся ён вельмі добра: магчыма, таму, што прызначаны ручнік толькі для вясельнага абраду. Былі яшчэ на выставе ручнікі тканя і вышытыя, вясельныя і звычайныя, ільняныя і паркалёвыя. У калекцыі шмат сучасных ручнікоў, фабрычнай вытворчасці, якія калектывы прывозяць з выступленняў, фэстаў. Яны таксама нясуць у сабе шмат інфармацыі.

І вось — перадача 7-метровага Ручніка ад беларускай суполкі Вентспілса беларусам “Уздыму”. Цяпер мы будзем яго вышываць.

Дзякуем за падтрымку, дапамогу кіраўніцы Цэнтра беларускай культуры Жанне Раманоўскай. Дзякуй кіраўнікам творчых гуртоў з ЦБК: Вячаславу Пятрову, Марыне Медунецкай, Яніне Юзэфовіч, дзякуй артыстам з “Купалінкі”, “Лянка”, “Спадчыны” — сябрам таварыства “Уздым”. Дзякуем усім: за інфападтрымку, за цікавасць да імпрэзы. За тое, што мы разам, як нітачкі ў ручніку. І тым мы прыгожыя і моцныя.

Людміла Сінякова,
старшыня таварыства “Уздым”

ЯК СПРАВЫ, ДЫАСПАРА?

Назва — гэта важна

Беларуская суполка ў Швейцарыі цяпер называецца па-іншаму. У яе таксама новы кіраўнік: Сяргей Сіроткін.

У сярэдзіне студзеня ў швейцарскім Берне прайшоў Агульны сход Асацыяцыі беларусаў у Швейцарыі. Гэта — вышэйшы орган арганізацыі, які выбірае праўленне і вырашае самыя значныя пытанні дзейнасці.

Пад час пасяджэння рабілася справаздача: што зроблена за мінулы год. У суполку прынятыя новыя сябры, а таксама ўнесены некаторыя змены ў статут арганізацыі. Сярод важнейшых — змена назвы суполкі. Дзеся чаго? Пра карэктнасць назвы на нямецкай мове гаварылі даўно. Бо слова Assoziation

звычайна не ўжываецца ў назвах швейцарскіх грамадскіх арганізацый, яно і цяжкае для вымаўлення. А ў слове Weissrussischen зафіксавана неафіцыйная нямецкамоўная назва нашай Бацькаўшчыны — павінна ж быць: Belarus.

Абмеркаванне было цікавым, грунтоўным. Што ж, справа гэта важная і патрэбная. Нездарма ж кажуць: як ты лодку назавеш — так на ёй і паплывеш... У выніку былі зацверджаны наступныя варыянты назвы суполкі на розных мовах: па-беларуску яна гучыць як Беларускае аб'яднанне ў Швейцарыі, па-руску —

Белорусское объединение в Швейцарии, па-нямецку — Belarussische Vereinigung in der Schweiz і па-англійску — Belarusian Association in Switzerland.

Акрамя таго, сёлетні наш сход быў выбарным. Прысутныя ўсе як адзін прагаласавалі за тое, каб у праўленне ўвайшлі Алесь Сапега, Сяргей Сіроткін, Алесь Вашкевіч і Вольга Крук. Прэзідэнтам суполкі быў абраны Сяргей Сіроткін, які змяніў на гэтай пасадзе Алесь Сапегу.

Усе сябры Беларускага аб'яднання ў Швейцарыі дзякуюць спадару Алесю за добрасумленную пра-

Сяргей Сіроткін

цу: ён узначальваў суполку амаль пяць гадоў, з часу яе стварэння. Таксама дзякуем зацікаўленым асобам, якія прыйшлі на агульны сход і паўдзельнічалі ў вызначэнні стратэгіі развіцця арганізацыі. Ды, безумоўна, вялікая падзя-

ка ўсім, хто падтрымлівае дзейнасць суполкі сяброўскімі ўнёскамі, прыходзіць на мерапрыемствы. Будзем і далей разам! А год 2017-ты абячае быць вельмі цікавым.

Вольга Крук,
сябра Беларускага аб'яднання ў Швейцарыі

ВЕСТКІ

Загадку хочучь разгадаць

Рыгор Арэшка

Пошукі месца пахавання Францыска Скарыны пачалі з адпаведных дакументаў

Пра тое, што можна паспрабаваць знайсці месца, дзе пахаваны вялікі палачанін, у свой час пісаў філосаф, даследчык творчай спадчыны Францыска Скарыны Уладзімір Агіевіч. У прыватнасці, варта перачытаць тэксты даследчыка, змешчаныя ў тым ліку і ў часопісе “Беларусь”.

Аднак раней сродкаў на такія пошукі не было. І вось — з'явілася надзея! Прынамсі, пра грамадскую ініцыятыву па пошуку месца пахавання Францыска Скарыны, якая створана ў Беларусі, паведаміў на прэс-канферэнцыі ў прэс-цэнтры БЕЛТА намеснік старшыні савета Беларускага фонду культуры Анатоль Бутэвіч. Пакуль створана група, якая занята пошукам адпаведных дакументаў.